

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

לפני כבוד חברי הוועדה:
סגן ראשת בית הדין, ד"ר ערן בר, עו"ד - יו"ר
חאג' יחיא ראאד, רו"ח - חבר

ערר 1434-23
ערר 1435-23
ערר 1436-23
ערר 1437-23
ערר 1438-23
ערר 1439-23
ערר 1443-23

העוררת: ספין עסקים בע"מ מס' 514340124
ע"י הגברת ברכה יאסי

נ ג ד

המשיבה: רשות המסים
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

א. העובדות הצריכות לעניין

1. העוררת היא חברה שהוקמה בשנת 2009 הפועלת במגוון תחומים וביניהם, ארגון אירועים עסקיים, הובלות, הפעלת מונית וחנויות כלי בית.
2. בין החודשים 05/2020-07/2021 הגישה העוררת שש בקשות לקבלת מענקי הוצאות קבועות בהתאם להוראות החלטת ממשלה מספר 5015 (להלן: "החלטת הממשלה") וחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) תש"ף – 2020 (להלן: "חוק" ו/או "חוק התכנית לסיוע כלכלי"). המשיבה אישרה את בקשות העוררת למענקי הוצאות קבועות ומענק בשל פגיעה ממושכת והעבירה את התשלום בגינם בסמוך למועד הגשת הבקשות למענקים.
3. ביום 17.7.22 הגישה העוררת בקשה למענק בהתאם להוראות חוק מענק סיוע לעסקים בשל ההשפעה הכלכלית של התפשטות זן אומיקרון של נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התשפ"ב-2022 (להלן: "חוק האומיקרון").
4. ביום 23.10.22 דחתה המשיבה את בקשת העוררת למענק לפי חוק האומיקרון. בהודעת הדחייה נקבע שלא נמצא קשר סיבתי בין הירידה הנקודתית בהכנסות לבין ההשפעה שנגרמה בשל התפשטות הקורונה. המשיבה נימקה את החלטתה בירידה החדה בהכנסות העוררת בין החודשים 1-2/2019 בהשוואה לחודשים 1-2/2020, כך שלעמדתה הירידה בהכנסות החלה עוד לפני משבר הקורונה וללא כל קשר אליו. המשיבה העלתה אינדיקציה נוספת המצביעה על היעדר קשר סיבתי והיא הירידה במספר העובדים המועסקים.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

5. ביום בו נדחתה הבקשה למענק לפי חוק האומיקרון שלחה המשיבה לעוררת שש החלטות נוספות לתיקון קביעת זכאות בהתאם לסעיף 12(ב) לחוק. במסגרת החלטות אלו, המשיבה הורתה על דחיית הבקשות למענקי הוצאות קבועות שכבר אושרו ושולמו לעוררת לתקופות הזכאות מרץ-אפריל 2020, מאי-יוני 2020, יולי-אוגוסט 2020, ינואר-פברואר 2021, מרץ-אפריל 2021 ומאי-יוני 2021 (להלן: "המענקים"). הנימוקים לתיקון קביעות הזכאות זהים לחלוטין לנימוקים שפורטו בהחלטה בבקשה למענק לפי חוק האומיקרון. בהחלטות אלו נקבע כי על העוררת להשיב את המענקים שכבר שולמו לה בתוך 90 ימים.
6. ביום 13.11.22 הגישה עוררת שבע השגות על ההחלטות המשיבה בבקשות לתיקון קביעות זכאות וכן על ההחלטה הדוחה את בקשתה למענק לפי חוק האומיקרון.
7. ביום 6.3.23 דחתה המשיבה את השגות העוררת. בהחלטות בהשגות נקבע כי העוררת הגישה השגות כוזבות ושקריות. המשיבה נימקה את החלטותיה בכך שהעוררת נמנעה מלהתייחס לענף ההובלות בו עסקה העוררת בשנת 2019, כאשר הפעילות בענף זה הופסקה עוד בחודש אוגוסט 2019. המשיבה דחתה את טענת העוררת בדבר "עונתיות" כשלטענתה, חלה ירידה בהכנסות העוררת לפני תחילת משבר הקורונה. המשיבה ציינה כי פעילות מול לקוח מרכזי בענף ההובלות, חברת קונספטליין בע"מ (להלן: "חברת קונספטליין"), הופסקה זמן רב לפני משבר הקורונה, והעוררת הסתירה את העובדה שהפסיקה את פעילותה בענף ההובלות. המשיבה ביססה את קביעתה על סמך העובדה שהעוררת הפסיקה לנכות מס בלו עבור ארבע מהמשאיות ששימשו אותה בתחום ההובלות בין החודשים 06-08/2019. המשיבה קבעה כי הירידה בהכנסות נובעת מהפסקת הפעילות בענף ההובלות בשנת 2019 ולא מ"עונתיות" ולכן חישבה את מחזור הבסיס לפי ממוצע הכנסות העוררת בין החודשים 11/2019-02/2020. עוד צוין כי המשיבה החליטה שלא להטיל על העוררת קנס גירעון או לנקוט בהליכים פליליים, בכפוף לכך שהעוררת תשיב את מלוא המקדמות והמענקים ששולמו לה בתוך 45 ימים.
8. ביום 18.4.23 הגישה העוררת שבעה עררים על החלטות המשיבה בהשגות. בהתאם להחלטתנו, ביום 21.5.23 הגישה המשיבה כתבי תשובה.
9. ביום 22.6.23 התקיים דיון באמצעים טכנולוגיים במעמד הצדדים (להלן: "הדיון"). לאחר ששמענו את טענות הצדדים מצאנו כי המחלוקת בין הצדדים היא בשאלה האם הירידה בהכנסות בתקופות הזכאות נגרמה בשל הפסקת הפעילות בתחום ההובלות במהלך שנת 2019 ללא כל קשר קורונה. במהלך הדיון הועלו הצעות מצד הצדדים והוועדה לסיום התיקים בפשרה. משלא הושגה הסכמה בין הצדדים להצעות אלו התיקים נדחו למתן החלטה סופית.
10. לאחר הדיון וטרם מתן החלטה סופית התנהל דיון בפנינו בתיק אחר בו טענה המשיבה כי יש לבחון את הירידה במחזור העסקאות לגבי כל תחומי פעילות העוסק, ללא הבחנה אם התווספו תחומי פעילות נוספים בתקופת הזכאות. לעמדתה, הוספת פעילות בתחום שונה במהלך תקופת הזכאות, באופן שמגדיל את הכנסות העוסק, אינה צריכה להביא לחריגה מחישוב המענק בהתאם לנוסחה שנקבע בחוק (ערר 1413-23 אמיר קונדקלי נ' מדינת ישראל (להלן: "התיק

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- האחר""). לעמדת המשיבה, במקרה כזה יש לבחון את סך הכנסות העוסק ללא קשר לשינוי תחום פעילות או הוספת תחום פעילות נוסף במהלך תקופת הזכאות.
11. לאחר שמצאנו שעמדת המשיבה בתיק האחר עומדת בסתירה לעמדה שהוצגה בעררים אלה, ביום 17.7.23 ניתנה החלטה המורה למשיבה להבהיר את פשר עמדתה לאי קיומו של קשר סיבתי בעררים אלו נוכח העמדה שהוצגה בתיק האחר. כבר במסגרת החלטה זו הערנו כי דין הטענה בדבר אי קיומו של קשר סיבתי להידחות וזאת אף ללא קשר לטיעוני המשיבה בתיק האחר. המשיבה התבקשה לבחון את טיעוניה ולהודיע עמדתה לסעד המבוקש בעררים.
12. ביום 25.7.23 הודיעה המשיבה כי אין דמיון בין נסיבות עררים אלה לבין הנסיבות בתיק האחר. המשיבה ביקשה מהוועדה לבחון בשנית את עמדתה בסוגיית הקשר הסיבתי.
13. ביום 8.8.23 הגישה העוררת התייחסותה לטיעוני המשיבה בתיק האחר. בתגובה נטען כי עמדת המשיבה בתיק האחר רק מחזקת את עמדת העוררת בעררים אלה.

ב. טענות העוררת

14. בכתב הערר נטען כי משנת 2016 העוררת עוסקת במספר תחומי פעילות וביניהם תחום ההובלות. העוררת דחתה את הטענה כי חדלה מלעסוק בתחום ההובלות משנת 2019 וטענה שהיא עוסקת בתחום זה עד היום ופעילותה אינה מושתת על לקוח אחד. בנוסף, קיימת תחלופה בין זהות הלקוחות במהלך השנים.
15. העוררת הכחישה את טענת המשיבה בדבר הפסקת הפעילות מול חברת קונספטליין בחודש 09/2019 ולראיה, התקבלו תשלומים מלקוח זה עד לחודש 12/2019. לאחר סיום ההתקשרות מול חברת קונספטליין העוררת הייתה אמורה לשווק את פעילותה בענף ההובלות מול לקוחות אחרים, כפי שנהגה לעשות לאורך השנים. המגעים למציאת לקוחות חדשים הוקפאו בשנת 2020 נוכח ההשפעה הכלכלית שנגרמה בשל התפשטות נגיף הקורונה. אלמלא הקורונה העוררת הייתה צפויה להמשיך בפעילותה בהיקפים דומים לאלה שהיו בשנת 2019.
16. אשר לטענה בדבר זניחת הפעילות בענף ההובלות והפסקת השימוש במשאיות בחודש אוגוסט 2019, נטען כי הפסקת השימוש במשאיות הייתה חלק מהתוכנית לחידוש הציוד בסוף שנת 2019. נוכח הפגיעה בפעילותה בתקופת הקורונה הוקפאה התוכנית לחידוש הציוד. העוררת טענה כי הפסקת הפעילות מול חברת קונספטליין אינה הגורם לירידה במחזור העסקאות בתקופת הזכאות ולראיה, העוררת חוותה ירידה בכל תחומי פעילותה במהלך שנת 2020. לדוגמא, בשנת 2020 חלה ירידה בשיעור של 75% בהכנסות מתחום הפקת האירועים.
17. נימוק נוסף המצדיק את קבלת העררים הוא העובדה כי ההחלטות לתיקון שש קביעות זכאות ניתנו באיחור ניכר, בחלוף 437-866 ימים ממועד הגשת הבקשות למענקים.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

18. ביום 3.6.23 הגישה העוררת תגובה משלימה בה התייחסה לטענות המשיבה שפורטו בכתב התשובה (להלן: "התגובה המשלימה"). בתגובה המשלימה נטען כי בשנת 2016 העוררת החליטה להרחיב פעילות לתחומים נוספים. בתחילת הדרך העוררת פעלה בתחום האירועים העסקיים וכעבור מספר שנים הורחבה הפעילות העסקית לתחומים נוספים וביניהם: הובלות, הפעלת מונית, שיתופי פעולה עם יזמים בארץ ובחו"ל ותחומים נוספים.
19. עוד נטען, כי הנתונים שהוצגו על ידי המשיבה בהחלטות בהשגות הם נתונים חלקיים המתעלמים מעיסוקה הרחב במספר תחומים. הירידה בפעילות בתחום ההובלות בתקופת הקורונה נגרמה בשל המגבלות שהוטלו באותה תקופה. ההנחיה לצמצם עד 25% ממצבת העובדים המועסקים והאיסור על נוכחות אדם שלישי בקבינת המשאית הובילה לירידה בפעילות בתחום ההובלות. יש להוסיף לכך את הירידה בפעילות עקב איסור הגעת טיסות מסין ומגבלות התנועה וההתקהלות שהביאו לכך שההכנסות מענף הובלות דירות ירדו לאפס במהלך תקופת הסגר השני.
20. לאחר סיום ההתקשרות מול חברת קונספטליין העוררת התקשרה עם לקוחות אחרים בניסיון להרחיב את פעילותה בתחומים נוספים כגון: הובלת חיסונים ותרופות, איסוף ופיזור קורקינטיים באזור המרכז, השתלבות במערך ההובלות של חברת שראל - פתרונות לוגיסטיים ומוצרים לרפואה מתקדמת בע"מ (להלן: "חברת שראל"), פרויקט מול חברת מקורות למילוי הכנרת והצעה לשדרוג תשתיות ואספקת מים ותברואה מחוץ לישראל. העוררת צירפה אסמכתאות המעידות על הפניות לחברות השונות לשם הרחבת פעילותה בתחומים אלה.
21. בתקופת הקורונה העוררת ספגה הפסדים כבדים ואלמלא משבר הקורונה, די בכך שהייתה חותמת על אחד מההסכמים מול הלקוחות עמם ניהלה משא ומתן על מנת להביא להכפלת הכנסותיה ביחס לשנת הבסיס. עוד נטען, כי המשיבה טעתה בכך שהתמקדה רק בתחום ההובלות של העוררת וזאת כשהעוררת עוסקת בתחומי פעילות רבים והיא מתפתחת לכיוונים נוספים. העוררת התייחסה לנוסח ההחלטות בהשגות שכללו איומים לנקוט נגדה בהליכים פליליים כשלטענתה, מדובר במעשה שאינו חוקי.
22. במהלך הדיון העוררת שבה על טענתה שלא הפסיקה את פעילותה בתחום ההובלות והיא שכרה משאית עד חודש מרץ 2020 ובמקביל, ניסתה לקדם פעילויות בתחומים נוספים. העוררת הבהירה שפעילותה משתנה בכל שנה ומהרגע שהפסיקה את הפעילות מול חברת קונספטליין היא פעלה להרחבת פעילותה בתחומים נוספים. העובדה שהעוררת הוקמה לשם הפקת אירועים עסקיים ובהמשך הרחיבה את פעילותה לענפים שונים, כשענף ההובלות הוא רק אחד מביניהם, תומכת בטענה זו. בשנת 2019 לעוררת היו 19 לקוחות והיא לא נסמכה על לקוח אחד בלבד. לאחר הפסקת הפעילות מול חברת קונספטליין העוררת הייתה אמורה להמשיך בפעילות מול החברות סוסנא ושראל. רק בעקבות משבר הקורונה ההתקשרות מול חברות אלה לא יצאה אל הפועל.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

23. ב"כ העוררת טענה כי בניגוד לטענות המשיבה בדבר הפסקת פעילות בענף ההובלות היא עדיין ממשיכה בפעילות בענף זה כאשר מחזור העסקאות כיום דומה לשנת 2019, טרם משבר הקורונה. פעילות העוררת מתאפיינת בכך שבמצב בו תחום פעילות מסוים אינו מתפתח אז העסק משנה את הפעילות לתחומים אחרים. לדוגמא, בשנת 2021 העוררת פתחה חנויות לכלי בית על מנת להפיק הכנסות בהיקפים שלפני הקורונה ולהמשיך לצמות. העוררת הבהירה שעד היום היא עובדת בתחום השליחויות ובהפקת אירועים עסקיים.
24. אשר לטענה כי חלה ירידה במספר העובדים המועסקים בסוף שנת 2019, העוררת טענה כי מדובר בעובדים זמניים וזאת כאשר קיימת תחלופה בעובדים אלה. העובדה שבמסמכים שצורפו על ידי המשיבה צוין כי הועסקו 8 עובדים אינה מלמדת על כך שמדובר בהעסקה של 8 עובדים במקביל וייתכן שמדובר בעובדים שהחליפו עובדים אחרים. העוררת הוסיפה שככל ותידרש להשיב את המענקים שקיבלה הדבר יגרום לפגיעה קשה בה ועלול להביא להפסקת פעילותה.
25. לאחר הדיון ובשים לב להחלטת הוועדה בדבר טענות המשיבה שעלו בתיק אחר, ביום 8.8.23 העוררת הגישה טיעון משלים בעניין זה. העוררת טענה כי על המשיבה להתייחס לעסקים שונים בצורה אחידה וכאשר עוסק מחליט להוסיף פעילות או לשנות תחום פעילות יש להשוות את הכנסות העסק לגבי כל תחומי הפעילות. נוכח העמדה שהוצגה בתיק האחר לא יתכן שהמשיבה תנקוט עמדה שונה, לעוסקים שונים, רק ככל שהדבר פועל לטובתה. בנוסף, הכנסות העוררת לפני הקורונה ולאחרי הקורונה כפי שהם משתקפים מדיווחי ה-ESNA תומכים בכך שהירידה במחזור העסקאות בתקופות הזכאות נגרמה בשל משבר הקורונה.

ג. טענות המשיבה

26. בכתב התשובה המשיבה סקרה בהרחבה את תכלית החוק, נוסחת חישוב המענק שנקבעה בחוק הנותנת ביטוי לתכליתו, ותנאי הסף בדבר קשר סיבתי. לגופו של עניין, נטען כי המשיבה הציגה אינדיקציות המעבירות את הנטל לעוררת להוכיח קשר סיבתי וזאת בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון בבר"מ 7502/22 **רשות המיסים נ' פודולסקי** (פורסם בנבו, 22.01.2023) (להלן: "**עניין פודולסקי**"). נוכח הירידה במחזור העסקאות בסוף שנת 2019, ובעיקר בחודשים ינואר – פברואר 2020, מצביעה על היעדר קיומו של קשר סיבתי. הירידה החדה בהכנסות במשך כחצי שנה לפני התפשטות נגיף הקורונה מחזקת קביעה זו. הירידה בהכנסות שהחלה טרם נגיף הקורונה מהווה ראיה לכאורה המעבירה את הנטל לשכמו של מבקש המענק ובנסיבות העניין, הנטל לא הורם ולכן היה מקום להורות על דחיית ההשגות כפי שנקבע בעמ"נ (נצרת) 44862-06-22 **חברת א.ו. שיווק תוצרת חקלאות בע"מ נ' רשות המיסים** (פורסם בנבו, 15.02.2023).
27. המשיבה הוסיפה כי בהחלטות בהשגות הועלו הסברים אפשריים שיכולים להעיד כי הירידה במחזור העסקאות אינה קשורה למשבר הקורונה. ראשית, העוררת הפסיקה פעילות מול חברת

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- קונספטיבליין כבר בתחילת חודש אוקטובר 2019. מדובר בלקוח מרכזי שהיה אחראי על 75% מהכנסות העוררת בין החודשים 1-8.2019.
28. שנית, במהלך שנת 2019 חלה ירידה במספר העובדים המועסקים מ-7-8 עובדים במחצית הראשונה של שנת 2019 לשניים עד שלושה עובדים במחצית השנייה של 2019.
29. שלישית, עם סיום ההתקשרות מול חברת קונספטיבליין העוררת לא עבדה עם לקוחות אחרים בענף ההובלות וזאת עד לחודשים 05-06/2021. המשיבה טענה כי העוררת התפרקה מצי המשאיות שלה ולראיה, העוררת מכרה 4 משאיות ששימשו אותה בתחום ההובלות עוד בחודש אוגוסט 2019.
30. לעמדת המשיבה, האינדיקציות שנכללו בהחלטות בהשגות הינן ממשיות יותר מאלה שעמדו בעניין פודולסקי ומהוות ראיות ברורות לכך שהירידה במחזור העסקאות לא נגרמה בשל התפשטות נגיף הקורונה, אלא עקב סיום הפעילות בתחום ההובלות מול חברת קונספטיבליין.
31. אשר לטענות העוררת כי לאחר סיום ההתקשרות מול חברת קונספטיבליין העוררת החלה במגעים מול לקוחות אחרים, נטען כי מלבד חוזה סודיות מחודש יולי 2019 העוררת לא הציגה אסמכתאות לניהול מגעים מול לקוחות חדשים אחרים.
32. אשר לטענה כי הפסקת השימוש במשאיות הייתה חלק מתוכנית לחידוש צי המשאיות, המשיבה דחתה טענה זו משלא הוצגו ראיות התומכות בכך. המשיבה שבה על עמדתה שהעוררת לא גייסה לקוחות אחרים בתחום ההובלות מאז הפסקת הפעילות מול חברת קונספטיבליין ועד לתום תקופת הקורונה. גם לאחר תקופת הקורונה העוררת גייסה לקוח קטן בתחום ההובלות בהיקפים זניחים.
33. בכתב התשובה המשיבה טענה בהרחבה לגבי סמכותה להורות על תיקון ההחלטות בנושא מענקים שכבר שולמו לעוררת לתקופות זכאות קודמות. המשיבה טענה כי הסמכות לתיקון קביעת זכאות צריכה לעמוד במבחני הסבירות ומדובר בסמכות רחבה מאוד אשר לא הוגבלה בזמן. המשיבה הפנתה להוראות החוק מהם עולה שניתן להורות על תיקון החלטה כאשר נפלה טעות או כאשר התגלו עובדות חדשות כלומר, די בכך שנפלה טעות ולא תמיד נדרש גילויין של עובדות חדשות. המשיבה הפנתה לפסיקה אשר לעמדתה מאפשרת תיקון החלטה אף לאחר שניתנה החלטה על ידי וועדת הערר. לעמדתה, הכלל בדבר אי סופיות החלטות שלטוניות הוא חלק בלתי נפרד מעקרונות המשפט המנהלי ונגזר מחובתה של הרשות המנהלית לפעול לטובת האינטרס הציבורי ולטובת הכלל. המשיבה טענה כי הפסיקה פרשה את המונח "טעות" בהרחבה וזאת כאשר המחוקק ראה לנגד עיניו את היקף התיקון חסר התקדים בבקשות למענקים, כך שיתכן שתעשנה טעויות במסגרת הליכים אלו. המשיבה הפנתה להחלטת הוועדה בערר 1496/22 מוגוגו בע"מ נ' רשות המסים (פורסם בנבו, 07.02.2023), שם נקבע כי נדרש להעניק למשיבה סמכות רחבה לבדיקה מעמיקה בדיעבד על מנת למנוע מתן מענקי שווא במקרים לא מתאימים. בעררים אלו, התגלתה טעות במסגרת בחינת מענק לתקופת זכאות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- אחרת ולכן היה עליה לפעול באופן שוויוני בכל תקופות הזכאות על מנת להימנע מתשלום מענק מקום שהתברר שאין זכאות לו.
34. במהלך הדיון ביקשנו מהמשיבה להסביר כיצד היא טוענת להיעדר קיומו של קשר סיבתי וזאת כשלאחר משבר הקורונה העוררת שבה לדווח על מחזור עסקאות בשיעור של כמיליון ₪ (וזאת אף מבלי ששבה לעסוק בתחום ההובלות). המשיבה טענה כי העוררת שינתה פעילות וככל הנראה תחום ההובלות כבר אינו רלוונטי.
35. לשאלת הוועדה, כיצד המשיבה טוענת להיעדר קשר סיבתי וזאת כאשר חלה ירידה משמעותית בהכנסות העוררת בשנת 2020 בהשוואה לשנת 2019, נטען כי יש לבחון את המענק בהסתכלות על תחום עיסוק העוררת והעובדה שהעוררת פתחה חנויות בשנים 2021-2022 אינה רלוונטית לכך. המשיבה הדגישה כי למחזורי העסקאות בשנים 2022-2023 אין כל קשר לשנת הבסיס. במהלך הדיון המשיבה הציעה לבחון תקופת בסיס חלופית על סמך מחזור העסקאות בשנת 2019 תוך נטרול ההכנסות מחברת קונספטליין.
36. לאחר שהמשיבה התבקשה להבהיר מדוע אין כל התייחסות לכך שמדובר בעוסק הפועל במספר תחומים ולכך שחלה עליית מחזורים לאחר משבר הקורונה, נטען כי עובדות אלה אינן משנות את העובדה שבשנת 2019 העוררת הפסיקה לפעול בתחום ההובלות. לעמדת המשיבה, העובדה שהעוררת פתחה לפעילויות בתחומים שונים אינה מעידה בהכרח שהירידה במחזור העסקאות בשנת 2019 יש קשר לקורונה.
37. בהמשך להחלטתנו בדבר טיעונים סותרים שעלו לכאורה בתיק זה לעומת טיעוני המשיבה בתיק האחר, המשיבה טענה כי בתיק האחר מדובר בעוסק ששינה את תחום פעילותו לתחום ההובלות במהלך תקופת הזכאות. המשיבה טענה כי אין דמיון בשני המקרים מאחר ובעררים שבפנינו העוררת חוותה ירידה בהכנסות לפני תקופת הקורונה. הואיל והירידה במחזור העסקאות אירעה לפני הקורונה, הרי שאין להתייחס למחזורי העסקאות בשנת 2019. בניגוד לנסיבות שהועלו בתיק האחר, העוררת לא שינתה את פעילותה במהלך תקופת הקורונה, אלא לפני תקופת הקורונה וללא כל קשר לקורונה. המשיבה טענה שבמידה והפעילות בתחום ההובלות הייתה מופסקת במהלך תקופת הקורונה הרי שלא הייתה מחלוקת בדבר קיומו של קשר סיבתי.
38. המשיבה הבהירה שאין מקום לנטרל את ההכנסות מתחום ההובלות, אלא שיש מקום לשלול את הזכאות למענק נוכח העובדה שאין רלוונטיות למחזור העסקאות בשנת 2019 עקב הפסקת הפעילות בתחום ההובלות. לתמיכה בטענה זו, העוררת הפנתה לעמ"י (מרכז) 37303-02-22 **בסמרקט בע"מ נ' רשות המיסים בישראל** (פורסם בנבו, 02.06.2023) (להלן: "עניין בסמרקט"), שם נקבע כי ירידת מחזורים לפני הקורונה וללא כל קשר לקורונה מנתקת את החזקה בדבר קשר סיבתי.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

39. המשיבה הוסיפה וטענה כי יש לדחות את טענת העוררת לגבי הקפאת ההתקשרות מול חברת סוסנא וזאת כשלהוציא חשבונית עבור הובלה בסך 1600 ₪ לא הוצגה ראיה נוספת המעידה על המשך התקשרות מול חברה זו. המדובר בהליכי גישוש בלבד ואין כל אינדיקציה שהפעילות מול חברת סוסנא לא יצאה אל הפועל בשל הקורונה.

40. לעניין הניסיונות להרחבת פעילות מול חברת בירד ריידס ישראל בע"מ (להלן: "חברת בירד"), חברת מקורות, חברת פלגי מים וחברת שראל, נטען כי העוררת לא הציגה אסמכתאות מלבד הצעות שהגישה לחברות אלו, ונראה כי מדובר בגישושים בלבד מבלי שהובאו ראיות על כך שהייתה זוכה בהתקשרות עמן. על כל פנים, גם במידה והייתה מתקיימת התקשרות בין הצדדים לא ברור מתי היא הייתה מניבה הכנסות לעוררת ואין במסמכים שצורפו לתגובה המשלימה בכדי להוכיח כי הפסקת ניסיון ההתקשרות נגרמה בשל משבר הקורונה.

41. המשיבה טענה שהיא אינה חולקת שלעוררת הייתה ירידה בפעילות במספר תחומים בהם פעלה ערב הקורונה וביניהם, הפקת אירועים עסקיים והפעלת המונית. לשיטתה, המחזוריים הנמוכים בתקופת הזכאות נלקחו בחשבון בעת שנלקחה תקופת בסיס בין החודשים 09/19-02/20. לעניין ניסיונות העוררת להתרחב לתחומי פעילות חדשים, כל אותם רעיונות חדשים לא התממשו. בשנת 2021 העוררת פתחה בתי קפה ולא פעלה בתחומי הפעילות שהוצגו על ידה. המשיבה הודתה כי השתכנעה בדיון שהעוררת פתוחה לעסקים שונים ונרחבים אך אין לכך כל קשר למחזורי העוררת בשנת 2019 או לציפייה להכנסות דומות בשנת 2020. במצב דברים זה לא מתקיים קשר סיבתי למחזורי העסקאות בשנת 2019 מלבד תקופת הבסיס שנבחרה על ידה.

ד. דיון והכרעה

לאחר שבחנו את טענות הצדדים בכתבי הטענות, בדיון והראיות שהוצגו בפנינו, אנו קובעים כי דין העררים להתקבל במלואם. נקדים ונציין כי החלטות המשיבה במישור הפרוצדורלי והמהותי התקבלו תוך התעלמות מנתונים מהותיים. זאת ועוד, המשיבה בהחלטותיה בהשגות קבעה כי העוררת הגישה בקשות והשגות כוזבות ושקריות מבלי שהוצג בדל ראיה התומך בקביעות חמורות מעין אלה.

תכלית המענק והתנאי בדבר קשר סיבתי

42. בחודש מרץ 2020 התפשט בישראל נגיף הקורונה ולצורך צמצום ההדבקה והתמודדות עמו הוטלו הגבלות שונות על המשק הישראלי. בין היתר הוטלו הגבלות על פעילותם של מקומות ועסקים. כדי לסייע למשק להתמודד עם המשבר שנוצר בשל התפשטות הנגיף, יצאה הממשלה בתכנית כלכלית נרחבת וביום 24.4.20 פורסמה החלטת ממשלה מס' 5015, במסגרתה החליטה ממשלת ישראל להעניק "מענק בעד השתתפות בהוצאות קבועות בשל ההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה" (להלן: "החלטת הממשלה"), עבור תקופת הזכאות מרץ – אפריל 2020. ביום 29.7.20 פורסם חוק התוכנית לסיוע כלכלי אשר במסגרתו נקבעו תנאים דומים לזכאות למענק עבור שבע תקופות זכאות נוספות. מטרת החלטת הממשלה הייתה לסייע

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

לעסקים אשר פעילותם העסקית נפגעה כתוצאה מההשפעה הכלכלית של נגיף הקורונה, בכך שיינתן מענק בעד השתתפות בהוצאות קבועות. במסגרת החלטת הממשלה נקבעה תקופת מענק לחודשים מרץ – אפריל 2020, לעוסקים העומדים בתנאי הזכאות למענק.

43. בסעיף 8(3) לחוק נקבע תנאי הסף בדבר קיומו של קשר סיבתי:

"הירידה במחזורי העסקאות כאמור בפסקה (2) נגרמה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה החדש";

44. תכלית החלטת הממשלה והחוק היא מתן פיצוי בגין השפעת נגיף הקורונה ולא רק בעקבות ירידה בין מחזורי תקופת הבסיס למחזורי תקופת הזכאות. דרישת הקשר הסיבתי עומדת בבסיס תכלית החלטת הממשלה והחוק ומהווה תנאי מקדמי לזכאות למענק. בכל תקופת זכאות, קבלת המענק מותנית בכך שהירידה במחזור העסקאות, בהשוואה לתקופה מקבילה בשנת 2019, היא כתוצאה מההשפעה הכלכלית של נגיף הקורונה.

45. ביום 22.7.2020 פורסם חוק האומיקרון. בחוק נקבעה זכאות למענק הדומה לאלה שניתנו עד כה. המענק מיועד לעסקים שנפגעו מהתחלואה הגבוהה בזן האומיקרון של מגפת הקורונה, בחודשים ינואר-פברואר 2022. מדובר בחוק נפרד מחוק התוכנית לסיוע כלכלי שקבע את הזכאות למענקים בתקופות הקודמות, ובתנאים שונים במעט, ואולם הליכי ההשגה והערר זהים לאלו שנקבעו במענקים הקודמים. ועדת הערר הוסמכה לדון גם בעררים בנושא מענקי אומיקרון, בהתאם להוראות סעיף 15 לחוק האומיקרון וחוק התכנית לסיוע כלכלי.

46. כמפורט בתזכיר חוק האומיקרון, בחודשים ינואר-פברואר 2022, חלה התפשטותו העיקרית של זן האומיקרון של נגיף הקורונה. קצב התפשטות זן האומיקרון היה גבוה מאוד ביחס לזנים קודמים. הדבר גרם לכך שקבוצה גדולה מהאוכלוסייה חלתה או שהתה בבידוד בהיקף גבוה לעומת גלי ההדבקה הקודמים ובעקבות כך נעדרה משוק העבודה. כתוצאה מכך, נפגעה למשך תקופה ממושכת הפעילות הכלכלית הסדירה של חלק מהעסקים וזאת לאחר שנתיים בהן הטילה הממשלה מעת לעת הגבלות משמעותיות על פתיחת עסקים ועל התייצבותם של עובדים במקום עבודתם.

47. גם בסעיף 2(4) לחוק האומיקרון נקבע כי נדרש קשר סיבתי בין הירידה במחזור העסקאות לבין התפשטות זן האומיקרון:

"(4) הירידה במחזורי העסקאות כאמור בפסקה (3) נגרמה מההשפעה הכלכלית של התפשטות זן האומיקרון"

48. דרישת הקשר הסיבתי עוגנה בעבר בחקיקה דומה – חוק מס רכוש וקרן הפיצויים, התשכ"א – 1961 (להלן: "חוק מס רכוש"). בפרק הפיצויים בחוק מס רכוש, הוגדרו מענקי סיוע כתוצאה מנזקי מלחמה לרכוש, או כתוצאה מנזקי מלחמה עקיפים. בשורה של החלטות במסגרת

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ערעורים לפי חוק מס רכוש, נקבע כי יש הכרח בקיומו של קשר סיבתי בין נזק המלחמה לבין הירידה במחזור עסקאותיו של העוסק. נקבע כי דרישת הקשר הסיבתי עולה בקנה אחד עם תכלית החוק (ראו רע"א 6540/15 **כתר אחזקות בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים** (פורסם בנבו, 18.04.2016); בע"מ 20479-05-10 **חן מרגלית השקעות וסחר בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים** (פורסם בנבו, 22.11.2010); בע"מ 1120/09 **יעקב פאר נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים** (פורסם בנבו, 25.12.2011)).

49. סוגיית הקשר הסיבתי בהקשר מענקי הוצאות קבועות נדונה במספר רב של החלטות ועדות הערר שהוקמו מכוח חוק התכנית לסיוע כלכלי ובהן נקבע כי מתן המענק מותנה בקיומו של קשר סיבתי (ראו לדוגמה: ערר 1030-21 **א.ל. ניהול אולמות חתונה נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 24.03.2021); ערר 1008-21 **תחנת דלק היצירה בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 24.03.2021); ערר 1007-21 **יתד טכנולוגיות נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 08.03.2021) וערר 1005-21 **טי ג'אט סיסטמס 2006 נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 09.03.2021)).

50. גישה זו אומצה גם על ידי בתי משפט המחוזיים שדנו בערעורים על החלטת הועדות. בעמ"נ (חיפה) 27710-06-121 **ב.ג. ביטחון הצפון אבטחת מוסדות, ליווי טיולים ומתן שירותי רפואה נ' רשות המיסים בישראל** (פורסם בנבו, 03.01.2022), בית המשפט התייחס לאופן בחינת התנאי בדבר קיומו של קשר סיבתי:

"**חוק הסיוע הכלכלי למעשה קובע הנחה עובדתית בדבר קיומו של קשר סיבתי בין הירידה במחזורים לבין התפשטות נגיף הקורונה. על כן, ככל שרשות המיסים מבקשת לטעון כי תנאי הקשר הסיבתי אינו מתקיים במלואו, עליה מוטל הנטל להצביע על ממצאים עובדתיים מהימנים המעמידים בספק את קיומו של הקשר הסיבתי.**" (פס' 52-53 לפסק הדין)

51. בעמ"נ 48298-11-21 **מאגמה ישראל פרויקטים בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 12.06.2022) (להלן: "**עניין מאגמה**"), בית המשפט הדגיש כי קביעת הנוסחה בחוק נועדה להימנע ממצבים שבהם נדרשת "בדיקה דקדקנית" של כל עוסק ועוסק, וזאת במטרה להבריא את המשק במהירות ולהימנע ממשבר כלכלי חריף.

52. בעניין פודולסקי בית המשפט העליון קבע כי די בהצבעה על נתונים של ירידה במחזורי העסקאות בתקופת הזכאות בהשוואה לתקופת הבסיס על מנת להוכיח עמידה בתנאי בדבר קיומו של קשר סיבתי (ראה גם בר"מ 903/23 **הגר תשתיות בע"מ נ' מדינת ישראל רשות המיסים** (פורסם בנבו, 21.06.2023) (להלן: "**עניין הגר רם**")).

53. בעמ"נ (באר שבע) 28990-09-22 **י. ע. פ. - יצחק עפר ופיתוח בע"מ נ' רשות המיסים**, פס' 13, (פורסם בנבו, 26.02.2023) (להלן: "**עניין י.ע.פ.**"), בית המשפט קבע כי הנטל הראשוני המוטל על העוסק מתבסס כולו על הירידה במחזורי ההכנסות, כאשר לצורך עמידה בו די בהצבעה על נתונים של ירידה במחזורי העסקאות בהשוואה לתקופת הבסיס. עוד נקבע בפסיקה, שככל והמשיבה סבורה כי לא מתקיים קשר סיבתי, עליה מוטל הנטל להצביע על ממצאים עובדתיים

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

מהימנים המעמידים בספק את קיומו של הקשר הסיבתי (ראה עניין פודולסקי; הגר רם; ומאגמה לעיל).

מן הכלל אל הפרט

54. המשיבה דחתה את בקשת העוררת למענק לפי חוק האומיקרון ואף הורתה לתיקון החלטותיה למענקי הוצאות קבועות בטענה שלא מתקיים קשר סיבתי נוכח סיום ההתקשרות מול חברת קונספטיבליין והירידה בפעילות בתחום ההובלות לפני משבר הקורונה, כך שמחזורי הבסיס המדווחים אינם רלוונטיים.

55. לאחר שבחנו את טענות הצדדים והראיות שהובאו בפנינו, מצאנו כי קביעת המשיבה בדבר היעדר קיומו של קשר סיבתי נסמכה על מסד נתונים חלקי ביותר. המשיבה לא התייחסה לפעילותה הרב-תחומית של העוררת ולא נתנה דעתה לממצאים חשבונאיים המעידים על הפגיעה הקשה שהעוררת חוותה בעקבות משבר הקורונה. עוד בטרם נדון בדבר סמכות המשיבה לתקן טעות בנסיבות מעין אלה, במקרה שבפנינו העוררת הציגה ראיות מהן ניתן ללמוד על הפגיעה המשמעותית שחוותה בעקבות משבר הקורונה והתפשטות זן האומיקרון.

56. בהתאם להחלטתנו, ביום 19.6.23 הגישה העוררת דוחות ESNA לשנים 2016-2023. מדוחות אלה ניתן ללמוד על פעילות העוררת במשך תקופה ארוכה, לפני משבר הקורונה, במהלכו ולאחריו. בעניין מאגמה נקבע כי על מנת לבחון אופי פעילות של עוסק אין מקום להסתמך על דיווחיו בשנת מס אחת ולכל הפחות יש לבחון את דיווחיו גם בשנת 2018 (פס' 77 בפסק הדין). מדוחות ה-ESNA ניתן ללמוד כי עד לתחילת משבר הקורונה העוררת נמצאה במגמת צמיחה שמחזוריה עלו מדי שנה בצורה עקבית ומשמעותית:

שנה	הכנסות שנתיות למע"מ	מדוחות
2016	₪ 407,685	
2017	₪ 577,913	
2018	₪ 926,598	
2019	₪ 1,040,862	
2020	₪ 144,614	
2021	₪ 692,717	
2022	₪ 852,400	

57. ראוי להוסיף כי דיווחיה הדו חודשיים של העוררת מאופיינים בתנודתיות רבה. המחזור הדו חודשי הגבוה ביותר בשנת 2016 עומד על פי 4.8 ביחס למחזור הנמוך ביותר באותה שנה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

המחזור הדו חודשי הגבוה ביותר בשנת 2017 עומד על פי 2.9 ביחס למחזור הנמוך ביותר באותה שנה. המחזור הדו חודשי הגבוה ביותר בשנת 2018 עומד על פי 2.8 ביחס למחזור הנמוך ביותר באותה שנה. המחזור הדו חודשי הגבוה ביותר בשנת 2019 עומד על פי 5.2 ביחס למחזור הנמוך ביותר באותה שנה. המחזור הדו חודשי הגבוה ביותר בשנת 2020 עומד על פי 6.1 ביחס למחזור הנמוך ביותר באותה שנה. המחזור הדו חודשי הגבוה ביותר בשנת 2021 עומד על פי 19 ביחס למחזור הנמוך ביותר באותה שנה! המחזור הדו חודשי הגבוה ביותר בשנת 2022 עומד על פי 7.3 ביחס למחזור הנמוך ביותר באותה שנה.

58. גם התנדויות בדיווחי העוררת באה לידי ביטוי לפני משבר הקורונה, במהלכו, ולאחריו. המדובר בתנדויות קיצוניות כאשר הפער בדיווחים עומד על פי 19-2.8 בין הדיווח הדו חודשי הנמוך ביותר באותה שנה לדיווח הדו חודשי הגבוה ביותר. במקרה זה המשיבה בחרה לסטות מהנוסחה שנקבעה בחוק ולקבוע תקופת בסיס חלופית. סטייה מהנוסחה שנקבעה בחוק צריכה להיעשות במקרים חריגים ועל סמך ממצאים עובדתיים מהימנים, במיוחד במצב בו מדובר בהחלטה לתיקון קביעות זכאות. במקרה זה המשיבה לא נתנה כל ביטוי לתנדויות המאפיינת את דיווחי העוררת ולירידה בהכנסות ברמה השנתית במהלך תקופת משבר הקורונה.

59. בחינה פרטנית של הכנסות העוררת תוך קביעת תקופת בסיס חלופית עומדת בניגוד לתכלית החקיקה אשר מטרתה הייתה ליצור מנגנון מהיר יעיל ופשוט למתן המענקים לאותם עסקים הנמצאים במשבר קיומי. קביעת הנוסחה לקביעת זכאות למענק נועדה להימנע ממצבים שבהם נדרשת בדיקה דקדקנית של עוסק, וזאת במטרה להבריא את המשק במהירות ולהימנע ממשבר כלכלי חריף (עניין מאגמה הנ"ל, פס' 72).

60. בית המשפט העליון קבע כי הדרך להוכיח עמידה בתנאי הקשר הסיבתי היא הצבעה על נתונים של ירידה במחזורי העסקאות בהשוואה לתקופת הבסיס ולא מעבר לכך. בפסיקה נקבע כי ייתכן וגורמים נוספים הביאו לירידה במחזורי העסקאות אך אין מקום לדרוש מהעוסק להוכיח יסודות שליליים (ראה עניין פודולסקי פס' 22; עניין י.ע.פ פס' 13; ועניין בסמרקט פס' 12).

61. במקרים של תנדויות ניכרת בהכנסות נקבע כי הדרך הנכונה לבחינת זכאות למענק היא לקבוע תקופת זכאות חלופית כך שהזכאות למענק תיבחן בהתאם למוצע מחזור העסקאות בשנת 2019 אל מול ממוצע מחזור העסקאות בשנת 2020 (עמ"נ (נצרת) 40181-04-22 **סלטי מערכות חשמל 2000 בע"מ נ' רשות המיסים** (פורסם בנבו, 23.03.2023), פס' 58-59) (להלן: "עניין סלטי").

62. בני המשפט שבו והדגישו כי חישוב ממוצע הכנסות שנתי מהווה כלי חיוני המסייע בבחינת מכלול הנתונים, ושאלת הקשר הסיבתי (עמ"נ (בי"ש) 44553-07-22 **אי.וי.אי פרויקטים פיתוח**

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ובניה בע"מ נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 26.02.2023), פס' 16; ועמ"נ (בי"ש) 21078-10-22 תעשיות פלוקטקס בע"מ נ' רשות המיסים-מע"מ (ניתן ביום 27.8.2023).

63. כפי שיפורט בהמשך, במקרה זה הונחה בפנינו תשתית עובדתית התומכת בקיומו של קשר סיבתי ברור. מעבר לכך, אף במידה והמשיבה סברה שיש מקום לקבוע תקופת בסיס חלופית לנוכח הפסקת הפעילות עם חברת קונספטליין, הרי שהיה עליה לערוך ממוצע של הכנסות העוררת לאורך כל שנת 2019 וזאת לנוכח התנודתיות המאפיינת את הכנסותיה.
64. החלטת המשיבה לקבוע תקופת בסיס חלופית המתבססת על הדיווחים הנמוכים ביותר של העוררת בשנת 2019 תוך העלמות מתחומי פעילות נוספים והתנודתיות בהכנסות אינה מבוססת ואינה סבירה. בעניין סלטי נקבע כי בעת בחירת תקופת בסיס חלופית או עריכת ממוצע אין לקחת את החודשים שרק לפני משבר הקורונה, אלא את כל הכנסות לאורך השנה נוכח התנודתיות בהכנסות:

" סבורני, כי אין הצדקה לקבוע את תקופת הבסיס החלופית כך שהיא תכלול רק את החודשים בהם חלה ירידה בהכנסת המערערת טרם התפרצות נגיף הקורונה. קביעה כאמור מתעלמת מכך שהתנודתיות בהכנסות המערערת הייתה לאורך כל שנות פעילותה, דבר המלמד, כי זהו אופי עבודתה הרגיל וכי אין בירידת ההכנסות בסוף שנת 2019 כדי ללמוד, כי זו ההכנסה אשר הייתה צפויה למערערת אלמלא התפרצות נגיף הקורונה. " (עניין סלטי לעיל, פס' 57).

65. עריכת ממוצע הכנסות שנתי של העוררת מצביע יותר מכל על הפגיעה שנגרמה לעוררת בעקבות משבר הקורונה. מעוסק שהכנסותיו עלו בעקבות מדי שנה (בין השנים 2017 ל- 2019 חלה עלייה בהכנסות בשיעור של כ- 80%), בשנת 2020 העוסק חווה ירידה בהכנסות בשיעור שלמעלה מ- 86% בהשוואה להכנסותיו בשנת 2019.

66. על ההשפעה הברורה של נגיף הקורונה על פעילות העוררת ניתן ללמוד גם מהשוואת ממוצע הכנסות העוררת לפני משבר הקורונה ולאחריה. בחודש יוני 2021, לאחר תקופה בה הוטלו סגרים ומגבלות, חלה עלייה משמעותית בהכנסות העוררת. בין החודשים 03/2020-04/2021 ממוצע ההכנסות הדו חודשי של העוררת עמד ע"ס 16,805 ₪ ואילו בחודשים 05-10/2021 (לאחר משבר הקורונה וטרם התפשטות זן האומיקרון) ממוצע ההכנסות הדו חודשי עמד ע"ס 189,481 ₪. מנתון זה ניתן ללמוד כי הכנסות העוררת לאחר משבר הקורונה עלו בשיעור שלמעלה מפי 11! המדובר בנתון מובהק המלמד על השפעת משבר הקורונה על פעילות העוררת. נתונים אלו לא קיבלו כל ביטוי בהחלטות המשיבה בהשגות וזאת ללא כל הסבר המניח את הדעת.

67. ראייה נוספת המצביעה על קיומו של קשר סיבתי היא העלייה בהכנסות ברמה השנתית לאחר משבר הקורונה. חרף ההכנסות הנמוכות עליהן דיווחה העוררת ברבעון הראשון של שנת 2021 (במהלך משבר הקורונה), בשנת 2021 חלה עלייה בהכנסות העוררת בשיעור של כמעט מפי 5!

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

בשנת 2020 מחזור העסקאות הסתכם בסך של 144,614 ₪ בלבד ואילו בשנת 2021 מחזור העסקאות הסתכם בסך של 692,717 ₪.

68. השפעת הקורונה על פעילות העוררת מתבטאת גם "בהתאוששותה" לאחר התפשטות זן האומיקרון והעליה מתמדת במחזורי העסקאות מדי שנה. חרף השפעת זן האומיקרון בשנת 2022 (בחודשים 01-04/2022) בין השנים 2021-2022 חלה עלייה נוספת במחזור העסקאות ברמה השנתית בשיעור של כ-19%. עלייה דומה צפויה לחול גם במהלך שנת 2023.

התעלמות המשיבה מפעילותה הרב תחומית של העוררת

69. מטעמי הצדדים אין מחלוקת כי מדובר בעוסק הפועל במספר רב של תחומים וזאת כשבמהלך תקופת משבר הקורונה העוררת חוותה ירידה בהכנסות בכל תחומי הפעילות. המחלוקת היחידה היא האם מחזורי העסקאות בשנת 2019 משקפים נאמנה את ההכנסות אותם הייתה צפויה העוררת לדווח בתקופות הזכאות אלמלא משבר הקורונה. בהתאם לפסיקה על המשיבה להביא ראיות המעידות על היעדר קיומו של קשר סיבתי (במיוחד בנסיבות של מתן החלטה לתיקון קביעת זכאות).

70. הירידה הניכרת בהכנסות העוררת בתקופת הזכאות ובמקביל, העלייה בהכנסות לאחר משבר הקורונה. מהווים ממצאים משמעותיים ואובייקטיביים המעידים על הפגיעה שנגרמה לעוררת בעקבות משבר הקורונה. למעלה מן הצורך, העוררת הציגה בפנינו אסמכתאות התומכות בכך שניסתה להרחיב את פעולתה בתחומים נוספים בסמוך לסיום ההתקשרות מול חברת קונספטליין ולפני תחילת משבר הקורונה. ככל שההתקשרויות מול לקוחות אלה הייתה משתכללת לכדי הסכם ייתכן וההכנסות בשנת 2020 היו גבוהות באופן משמעותי מאלה שדווחו בפועל בתקופות הזכאות. מראיות אלה ניתן ללמוד כי בחלק מהמקרים ההתקשרויות הוקפאו או לא יצאו אל הפועל עקב משבר הקורונה.

71. בניגוד לטענה שהעוררת חדלה לפעול בתחום ההובלות, העוררת הציגה ראיה לכך שהייתה אמורה להמשיך ולהתרחב בתחום ההובלות מול חברת שראל. מנספח 4 לתגובה המשלימה עולה כי בחודש אוגוסט 2019 העוררת הגישה לחברת שראל הצעת מחיר לקווי החלוקה. העוררת צירפה תכתובת מיום 9.1.20 ממנה עולה כי הושגה הסכמה עקרונית בין הצדדים שניתן יהיה לשלב את העוררת במערך ההובלות בחברת שראל. שלושה ימים לאחר מכן, בתאריך 12.1.20, נציג חברת שראל הודיע לעוררת כי "עקב המצב במשק ובעולם, הוחלט, להישאר עם הקבלנים הקיימים כעת, לפחות לעוד שנה אחת."

72. המדובר בראיה מהותית אשר עומדת בסתירה מוחלטת לנימוקים שפורטו בהחלטות בהשגות. התכתובות מול חברת "שראל" אותנטיות ומעידות על כך שהעוררת הייתה אמורה להמשיך לפעול בתחום ההובלות. נגיף הקורונה החל להתפשט בסין כבר בתחילת חודש ינואר 2020 ומההתכתבות ניתן להסיק שההתקשרות לא יצאה אל הפועל עקב השפעת הקורונה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- המדובר בהחלטה עסקית לגיטימית מצד חברת שראל אשר התקבלה לנוכח אי הוודאות הכלכלי ששרר בתקופה זו. אין חולק כי החלטה זו גרמה בעקיפין לפגיעה בפעילות העוררת.
73. בנוסף, בחודש יולי 2019 פעלה העוררת לכניסה לתחום איסוף קורקינטים מול חברת בירד. גם במקרה זה מדובר בהרחבת פעילות בתחום ההובלות בסמוך לסיום ההתקשרות מול חברת קונספטליין. העוררת חתמה על הסכם סודיות מול חברת בירד ואף נערך ניסיון איסוף והטענה לצורך הכנת הצעת מחיר (ראה נספח 3 לתגובה המשלימה). על פי ההצעה שהוגשה לחברת בירד ביום 18.7.19 הרי שהעוררת הייתה צפויה להפיק הכנסות מתחום פעילות זה בלבד בסכום שנע בין 179,200 ₪ ל-248,000 ₪ בחודש.
74. מעבר לנדרש, העוררת הציגה ראיות נוספות מהן ניתן ללמוד על ניסיונותיה להתרחב לתחומי פעילות נוספים לאחר סיום ההתקשרות מול חברת קונספטליין. העוררת פעלה להרחבת פעילותה בתחום ההובלות מול חברת סוסנא מובינג בע"מ (נספח 2 לתגובה המשלימה). בחודשים נובמבר-דצמבר 2019 העוררת פעלה להתקשרות מול חברת מקורות ורשות המים למילוי הכנרת בעזרת מערכת חדשנית (נספח 8 לתגובה המשלימה). בסמוך להתפשטות נגיף הקורונה בישראל, בחודש מרץ 2020, העוררת העבירה הצעה לחברת פלגי מים עבור פרויקט לשיקום ושדרוג מערכת אספקת מים וסילוק שפכים בליבריה (נספח 9 לתגובה המשלימה).
75. ממאזן התנועות שהעוררת צירפה לשנים 2016-2023 ניתן ללמוד על פעילותה הרב תחומית ועל השינוי בהיקף לקוחותיה מידי שנה. בשנים 2016-2018 העוררת הפיקה הכנסות משמעותיות בתחום הפקת האירועים מלשכת רואי החשבון. בשנת 2019 חלה עלייה משמעותית בהכנסות העוררת עם כניסתה לתחום ההובלות. בשנת 2021 העוררת שוב שינתה פעילות ועיקר הכנסותיה הן מהפעלת חנויות כלי הבית. ראוי לציין כי בשנים 2020-2021 העוררת דיווחה על הכנסות מלקוחות שונים בענף ההובלות, נתון נוסף השולל את עמדת המשיבה שהעוררת מכרה את המשאיות שברשותה על מנת לסיים את הפעילות בענף זה.
76. בשנת 2022 ניתן לראות כי חלה ירידה משמעותית בהכנסות בתחום הפקת האירועים ומאידך, חלה עלייה משמעותית בהכנסות העוררת מהפעלת חנויות. מגמה דומה חלה בשנת 2023 כאשר עיקר ההכנסות הן מהפעלת החנויות.
77. נתונים אלה מעידים באופן ברור על כך שהעוררת פועלת במספר תחומים ומשנה את תחומי הפעילות מעת לעת על מנת להגדיל את הכנסותיה. ממצאים אלה תומכים בטענת העוררת, שאלמלא משבר הקורונה העוררת הייתה צפויה להפיק הכנסות נוספות בין מענף ההובלות ובין מענפי פעילות אחרים. טענה זו מתיישבת עם הממצאים העולים מדיווחי ESNAs, מהם ניתן ללמוד באופן ברור כי הירידה החדה להכנסות נמשכה לאורך כל תקופות הזכאות ועם סיום תקופות הסגרים והמגבלות חלה עלייה משמעותית בהכנסות העוררת.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ראיות המעידות על ירידה בהכנסות העוררת בתחומים נוספים עקב משבר הקורונה והמשך

פעילות בתחום ההובלות

78. במהלך תקופות הזכאות חלה ירידה חדה בהכנסות העוררת מענפי פעילות נוספים. לדוגמא, בשנת 2020 חלה ירידה בהכנסותיה מאירועים עסקיים בשיעור של 75% עובדה שאינה במחלוקת בין הצדדים ואף מגובה בראיות.

79. ביום 30.3.20 הודיע חשב לשכת רואי החשבון בישראל לעוררת כי "בשל משבר הקורונה והנחיות המדינה בדבר צמצום הפעילות במגזר הפרטי, וכן בהמשך לירידה קיום אירועים פרונטליים של הלשכה בימים אלו" לשכת רואי החשבון נערכת למצב הזמני שנוצר ועקב כך השירותים אותם מספקת העוררת לשכת רואי החשבון יצומצמו ב-50% ובהתאם לכך יופחת גם שכר הטרחה בהתאם (ראה נספח 7 לתגובה המשלימה).

80. בנוסף, בחודש אוקטובר 2019 החלה העוררת בהפעלת מונית. מכרסת הנה"ח (נספח 5 לתגובה המשלימה) ניתן ללמוד על הירידה המשמעותית בהכנסות ממונית בחודש ינואר 2020. העוררת טענה שבעקבות הירידה בהכנסות בתחילת שנת 2020 היא מכרה את המונית.

81. ממצאים אלה מעידים על הירידה בהכנסות העוררת בתקופות הזכאות וזאת ללא קשר להפסקת הפעילות מול חברת קונספטליין. ראוי לציין כי קביעת המשיבה בדבר הפסקת הפעילות בענף ההובלות בחודש 09/2019 נסמכה על הפסקת ניכוי מס הבלו לגבי ארבע משאיות שהוחזקו על ידי העוררת. המשיבה אף טענה כי העוררת מכרה את צי המשאיות שברשותה נוכח הפסקת הפעילות בתחום ההובלות בשנת 2019. העוררת הציגה ראיות על כך שהמשיכה לפעול בתחום ההובלות, אולם בהיקפים נמוכים יותר. ההחלטות בהשגות מתעלמות מהעובדה שבחודש ינואר 2020 העוררת השכירה משאית חלוקה מחברת יוניברסל משאיות ישראל בע"מ (נספח 6 לתגובה המשלימה). המשאית הושכרה על ידי העוררת במשך חודש ימים, עד לסוף חודש פברואר 2020, בסמוך להתפשטות נגיף הקורונה בישראל.

82. לא ניתן לשלול כי אלמלא משבר הקורונה ייתכן והעוררת הייתה יכולה לאתר לקוחות נוספים בתחום ההובלות תחת חברת קונספטליין או בתחומים אחרים. אף במידה ונאמץ את עמדת המשיבה לגבי הירידה הצפויה בהכנסות בתחום ההובלות, הרי שהעוררת פעלה בצורה דינמית ונכנסה לתחומי פעילות נוספים על מנת להרחיב את פעילותה תחת ענפים אחרים. לעוסק שיקול הדעת להחליט באלו תחומים לפעול ומול איזה לקוחות. המשיבה בחרה לשלול את זכאות העוררת למענקים על סמך טענה אחת ויחידה, שחלה ירידה בפעילות העוררת בתחום ההובלות. בכתבי הטענות, במהלך הדיון ולאחריו, נראה כי המשיבה עצמה את עיניה מהעובדה הפשוטה שהעוררת נוהגת לשנות תחומי פעילות מעת לעת וזאת בהתאם לשיקולים כלכליים וההתפתחויות במשק. סקירת תחומי הפעילות בהן פועלת העוררת מגלה שאין כל קשר בין תחומי הפעילות השונים. העוררת פעלה בתחומי ההובלות, הפעלת מונית, הפקת אירועים ובמקרים אחרים הפעילה חנויות בתחום כלי הבית.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

83. בהתאם להוראות החוק יש לבחון את זכאות העוררת למענק לפי השוואת הדיווחים למע"מ בין תקופות הבסיס לתקופות הזכאות. במקרה זה קיימת חשיבות רבה לבחון את זכאות העוררת למענק בהתאם לנוסחה הקבועה בחוק וזאת לנוכח העובדה שפעילותה מורכבת מתחומי פעילות שונים המשתנים מעת לעת. כאמור, ניתן להתגבר על ההכנסות מתחומי עיסוק שונים והתנודתיות בהכנסות בדרך של חישוב ממוצע שנתי בין שנת הבסיס לשנת הזכאות. המשיבה נמנעה מלעשות חישוב זה במסגרת עררים אלו.

84. חרף העובדה שבמהלך הדיון הוצגו בפני המשיבה ראיות המעידות על כך שמדובר בעסק פועל במספר תחומים, מבלי שהמשיבה לקחה בחשבון את המחזוריים המדווחים לאחר משבר הקורונה, המשיבה נמנעה מלתת כל הסבר ענייני להתעלמותה מנתונים אלו. פעם אחר פעם המשיבה חזרה על הטענה שמחזור העסקאות בשנת 2019 משקף את הפעילות בענף ההובלות ולכן אין מקום להתחשב בו:

"יו"ר:

אני רוצה להבין דבר אחד. לא ראיתי שום מילה בהחלטה בהשגה לגבי זה שמדובר בעסק שעוסק במספר תחומים, אין גם שום התייחסות לכך שמישהו בדק את המחזוריים בתקופה מאוחרת יותר. אף אחד לא נתן את הדעת או ראה איזה פעולות ניסתה העוררת על מנת למצוא תחום אחר כפי שהציגה בראיות במסגרת הערר.

עו"ד בן ציון:

זה לא משנה את העובדה שב-2019 התחום העיקרי שלה היה תחום ההובלות והלקוח של קונספט ליין. מכולם היא התפרקה בסוף שנת 2019. זה שהעוררת מאוד פתוחה לעסקים שונים ונרחבים זה לא אומר שלמחזוריים של 2019 יש קשר לקורונה. " (עמ' 4 לפרוטוקול שורות 15-24).

85. בהתאם להוראות החוק לא היה מקום לערוך הבחנה בכל אחד מתחומי הפעילות של העסק ולו מן הטעם שמדובר בבחינה דקדקנית, פרטנית, אשר עומדת בניגוד לתכלית החקיקה.

86. זאת ועוד, במהלך דיון ב"תיק האחר" נדונה השאלה האם יש לנטרל ממחזור העסקאות בתקופת הזכאות הכנסות מתחום פעילות אחר שהתווסף בתקופת הזכאות. במקרה זה מדובר במספרה אשר בתקופת הקורונה חוותה ירידה חדה בהכנסותיה נוכח מגבלות ההתקהלות בתקופת הקורונה. בתקופת הזכאות העוסק החל לפעול בתחום המשלוחים וביקש שבמסגרת בחינת זכאותו למענק ייבחנו מחזורי העסקאות בתחום הפעילות של המספרה בלבד.

87. עמדת המשיבה בתיק האחר הייתה שיש לבחון את השוואה של כל הכנסות העוסק מכל ענפי הפעילות השונים ואין מקום לערוך הבחנה או לנטרל הכנסות מתחום הפעילות שהתווסף במהלך תקופת הקורונה. עמדה זו עומדת בסתירה לעמדת המשיבה בהליך זה. ככל שהמשיבה סבורה שיש לבחון את פעילות העוסק בכללותה בתקופת הזכאות, לא מצאנו כל היגיון בניסיון להתעלם מההכנסות מענף ההובלות בתקופת הבסיס. מלכתחילה, מדובר בעוסק שדיווחו

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

תנודתיים ופועל במגוון תחומים המשתנים משנה לשנה ולא היה מקום לנטרל את הכנסותיה מענף ההובלות שהיה רלוונטי לפעילות העוררת במשך שמונה חודשים בשנת 2019.

88. בתקופת משבר הקורונה העוררת פעלה להגדלת הכנסותיה נוכח הפגיעה הקשה שחוותה בשנת 2020. אמנם, העוררת החלה לפעול בתחומים שונים ולא המשיכה לפעול בענף ההובלות באותם היקפים שלפני משבר הקורונה. לעוררת שמורה הזכות להחליט באילו ענפים לפעול ולהפיק הכנסות על מנת לשרוד בתקופה של משבר כלכלי חסר תקדים ותנאי חוסר וודאות. העובדה שלאחר משבר הקורונה העוררת שבה לדווח על הכנסות בהיקפים שלפני משבר הקורונה ואף למעלה מכך, מעידה אלף עדים על כך שהירידה בהכנסות בתקופות הזכאות נגרמה בשל משבר הקורונה. אם לא די בכך, העוררת הציגה די ראיות מהם ניתן ללמוד שפעלה להגדלת הכנסותיה בדרך של פנייה לתחומי פעילות נוספים עם סיום ההתקשרות מול חברת קונספטליין.

קיומו של קשר סיבתי לגבי מענק לפי חוק האומיקרון

89. השוואת דיווחי העוררת בחודשים 1-2/22 (תקופת הזכאות לפי חוק האומיקרון) לחודשים המקבילים בשנת 2019 מצביעה על ירידה המזכה את העוררת במענק. מדוחות הESNA עולה כי בתקופת הזכאות חלה ירידה משמעותית בהכנסות העוררת ולאחריה, חלה עליה משמעותית בהכנסות.

90. במהלך משבר הקורונה, בחודשים 01-04/2021 העוררת דיווחה על הכנסות בסכומים שנעו בין 14,290-20,296 ₪. לאחר סיום סגרים ומגבלות, בחודשים 06-10/2021 העוררת דיווחה על הכנסות בסכומים שנעו בין 125,015-272,553 ₪. המדובר בעליה שמגיעה עד למעלה מפי 10 בין הדיווחים בתקופת הקורונה ולאחריה.

91. בסמוך להתפשטות זן האומיקרון, בחודש נובמבר 2021, חלה ירידה משמעותית בהכנסות העוררת. בחודשים 11/2021-04/2022 העוררת דיווחה על הכנסות בסכומים שנעו בין 41,379-89,688 ₪ בלבד. המדובר בירידה משמעותית ביחס לחודשים שלפני התפשטות זן האומיקרון.

92. כעבור מספר חודשים, החל מחודש 06/2022, חלה עלייה משמעותית בהכנסות העוררת ובחודשים 10/2022 ו-04/2023 העוררת אף דיווחה על הכנסות בסך שלמעלה מ-300,000 ₪.

93. ההתאוששות בפעילות בחודש יוני 2021 ולאחריה, ירידה בהכנסות בסמוך להתפשטות נגיף האומיקרון, תומכת בחזקה בדבר קיומו של קשר סיבתי בין הירידה במחזוריים לבין התפשטות זן האומיקרון. יתרה מכך, העלייה החדה בהכנסות מספר חודשים לאחר התפשטות זן האומיקרון מהווה ראיה נוספת התומכת בקיומו של קשר סיבתי.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

94. אשר לקביעת המשיבה כי הירידה בהכנסות נובעת מהפסקת פעילות בענף ההובלות עומדת בסתירה לתכלית החקיקה ולדברים שנציגיה ונציגי משרד האוצר העלו לאורך דיוני החקיקה בוועדת הכספים. בערר 23-1483 **שלומי שריקי חברת עורכי דין נ' רשות המסים (פורסם בנבו, 21.08.2023)** הפנינו לדיוני וועדת הכספים בהליכי חקיקת חוק האומיקרון, מהם ניתן ללמוד כי נציגי האוצר היו מודעים לקושי הרב לבחון בצורה מדויקת את הפגיעה שנגרמה לעוסקים בשל התפשטות זן האומיקרון:

"גיא גולדמן:

אני אגיד עוד משהו. אחד התנאים שהיו בחוק שהיו גם בחוק הקודם, זה נזק בגלל הקורונה. ברור שיהיו גם כאלה שיש להם ירידת מחזורים. אנחנו לא בעולם אידיאלי, בעולם של מעבדה שאנחנו יודעים שבדיוק כל עסק ועסק, ירידת המחזורים שלו הייתה בגללה קורונה. יהיו כמה טרמפיסטים

... הראל שליסל:

אני אתייחס בצורה מסודרת. בבקשה תנו לי את הדברים. חבר הכנסת אופיר וחברת הכנסת קרן, בסוף כשאתם רוצים לייצר מענק, זאת לא מעבדה. יש אלמנטים תפעוליים וצריך לנסות לראות איך עושים את המענק שמגיע ופחות או יותר מנסה למקד במי שנפגע. עיקר הפגיעה, אני חושב שמעל 90 אחוזים מהפגיעה, היא מי שנפגע באזור ינואר-פברואר. זה נכון שבקצה של נובמבר-תחילת דצמבר התחיל הגל, אבל אז היו מספר נדבקים מאוד מאוד מזעריים. כלומר, לקח זמן עד שהדבר הזה השפיע, עד שבאמת אנשים לא הגיעו לקניונים."

(ראה פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מס' 270 דברי ממונה החקיקה ברשות המסים ונציג משרד האוצר, עמ' 16-17 (11.5.22)).

95. זן האומיקרון החל להתפשט בחודש נובמבר 2021 ולראיה, העוררת חוותה ירידה בהכנסות כבר בתקופה זו. המחוקק בחר לקבוע תקופת זכאות אחת לחודשים ינואר-פברואר 2022, וזאת על מנת שחלק גדול מהעסקים שנפגע בתקופת זו יזכה למענק. נציגי האוצר הבהירו לחברי הוועדה שיהיו לא מעט עסקים שיהיו זכאים למענק וזאת על אף שאין בידיעתם לקבוע האם אותם עסקים נפגעו ישירות מהתפשטות זן האומיקרון או שמא מדובר בירידת מחזורים טבעית:

"בגלל שחלק ניכר מהעסקים שיהיו זכאים למענק במקרה הזה לא יהיו עסקים שאנחנו יודעים לומר שנפגעו באופן ישיר מאומיקרון אלא עסקים שגם יכול להיות שכתוצאה ממחזור עסקים טבעי ירדו במחזורים. אנחנו יודעים שזה היקף ניכר מעסקים בכל תקופה זו-חודשית, גם שלא קשורה לקורונה. ככל שנכניס יותר תקופות, יש לזה הגדרה משמעותית של עלויות המענק על אותם עסקים שאנחנו לא יודעים להגיד.

... הראל שליסל:

למה עושים תקופת בנצ'מרק? כי אנחנו רוצים לנסות להבין איך לפצות עסק. למה אני מסתכל אחורה? אני אומר שהעסק הזה בתקופה נורמלית פעל בצורה איקס ועכשיו הוא ירד ל-ואי והדלתה היא כנראה משקפת אומיקרון בהסתברות גבוהה, או שכן או שלא אבל זאת הדרך הכי טובה לעשות את זה. אנחנו הולכים ל-2020 כי ינואר-פברואר 2020 היא תקופה שהייתה בסדר."

(פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מס' 270, עמ' 27-28 (11.5.22) – ההדגשות אינן במקור)

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

96. בניגוד לבחינה הפרטנית שנעשתה על ידי העוררת במקרה זה, במסגרת דיוני הוועדה הובהר הצורך ליצור מנגנון פשוט, מהיר ויעיל למתן מענקים, וזאת מתוך ידיעה שקביעת המנגנון עלולה להביא לכך שקביעת הזכאות וגובה המענק לא יהיו מדויקים לגבי כל עוסק ועוסק (פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מס' 271, עמ' 23-24 (16.5.22)).
97. בדיוני הוועדה הובהר כי האפשרות לשלול זכאות למענק בנימוק של היעדר קשר סיבתי נועדה למקרים חריגים, בהם נמצאה אינדיקציה ברורה לכך שהירידה בהכנסות אינה קשורה להתפשטות זן האומיקרון או נגיף הקורונה, אלא לשינוי בפעילות כגון, סגירת סניפים:
- "אתה לא צריך להוכיח. אני אסביר. ההנחה היא שירידת המחזורים היא הקשר הסיבתי. במידה ואנחנו מגלים בבדיקה של התיק אינדיקציה מסוימת, למשל גילינו שסגרת סניף בין 2019, שאז היו לך חמש מסעדות ועכשיו יש לך רק מסעדה אחת, אז הירידה לא נבעה מן האומיקרון, היא נבעה מכך שסגרת סניפים. אם אנחנו רואים אינדיקציה אנחנו פונים אליך ומבקשים שתסביר את הקשר הסיבתי.**
- ככלל, מסך 500,000 התביעות שהוגשו למענק הוצאות קבועות, 85% מהן שולמו בצורה אוטומטית בלי בדיקה, לא מצאנו אינדיקציות."**
- (ראה דברי מנהל קרן הפיצויים בוועדה, פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מס' 279, עמ' 49 (24.5.22))
98. לאור הוראות החוק ודברי החקיקה שנסקרו בהרחבה בעניין שריקי לעיל, לא היה כל מקום לשלול את זכאות העוררת למענק לפי חוק האומיקרון.

ההחלטות לתיקון קביעות זכאות

- על אף קביעותנו בדבר קיומו של קשר סיבתי, מצאנו להתייחס להחלטות המשיבה לתקן בדיעבד את זכאות העוררת למענקים ששולמו לה חודשים ואף שנים קודם לכן.
99. החלטות המשיבה לתיקון קביעות זכאות לגבי מענקי הוצאות ניתנו רק בעקבות הבקשה למענק לפי האומיקרון שהגישה העוררת. אין מחלוקת כי המסד הראייתי עליו התבססה המשיבה בהחלטות לתיקון קביעות זכאות הוא אותו מסד ראייתי שהיה מונח בפניה במועד הגשת הבקשות למענקים. המשיבה לא הציגה כל עובדות חדשות שלא ניתן היה לגלותן עם אישור הבקשות למענקים. מעבר לכך, ההחלטות לתיקון קביעות זכאות ניתנו בחלוף 465-886 ימים ממועד הגשת הבקשות למענקים. המדובר בבקשות להשבת מענקים שחלקם ניתנו בחלוף למעלה משנתיים לאחר שהמענקים כבר שולמו לעוררת. מטעונו הצדדים ומחומר

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

הראיות שהונח בפנינו עולה כי טרם מתן החלטות לתיקון שש קביעת זכאות המשיבה לא אפשרה לעוררת להשמיע טענותיה או להביא ראיות..

100. סעיף 12(ב) לחוק התוכנית לסיוע כלכלי מעניק למשיבה סמכות לתקן החלטותיה בעניין זכאות למענק:

"(ב) המנהל רשאי, ביוזמתו או לפי דרישת העוסק, לתקן את קביעתו כאמור בסעיף

קטן (א), אם התגלו עובדות חדשות או אם מצא כי נפלה טעות בקביעה זו."

101. קיומה של סמכות לתיקון החלטה מנהלית אינו פוטר את הרשות מלהפעיל שיקול דעת לעניין הפעלתה, ואין מדובר בסמכות בלתי מוגבלת ובלתי מסויגת. על המשיבה להפעיל סמכות זו בשיקול דעת תוך התחשבות באינטרס ההסתמכות של העוסק ובמכלול השיקולים הנוגעים לעניין (ערר 1434-22 **צינורית אש בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 11.06.2023) (להלן: **"עניין צינורית"**)).

102. בערר 1626-22 **יורם ברק – שמאות מקרקעין בע"מ נ' רשום המסים** (פורסם בנבו, 18.7.2022) (להלן: **"עניין יורם ברק"**) מנתה הוועדה רשימה של שיקולים שראוי כי המשיבה תשקול בבואה לבחון את הפעלת הסמכות לתקן החלטות וביניהם חלופי הזמן; הסתמכות העוסק; האחריות לטעות; תכלית המענק; מתן זכות טיעון ועוד. עוד נקבע כי בסוגיית הקשר הסיבתי הנטל הראייתי המוטל על המשיבה לביסוס החלטת התיקון עשוי להיות כבד יותר (ערר 1374-22 **לעניי כל ישראל בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 08.06.2023)).

103. המענקים לתקופות הזכאות מרץ-אפריל 2020, מאי-יוני 2020, יולי-אוגוסט 2020, ינואר-פברואר 2021, מרץ-אפריל 2021 ומאי-יוני 2021 אושרו ושולמו לעוררת בין התאריכים 20.5.20-13.8.21. ההחלטות לתיקון קביעות זכאות ניתנו רק ביום 23.10.22. בחלק מהמקרים ההחלטות ניתנו בחלוף למעלה משנתיים וחמישה חודשים לאחר המועד בו אושרו ושולמו המענקים. במקרה זה המשיבה לא התייחסה לשיקולים המצדיקים את הפעלת סמכות התיקון בשלב מאוחר זה. בכתב התשובה המשיבה טענה כי בחוק הוענקה לה סמכות רחבה מאוד שאינה מוגבלת בזמן. לעמדת המשיבה די בכך שנפלה טעות בהחלטתה בכדי להצדיק תיקון ההחלטות בדיעבד. אם לא די בכך, המשיבה טענה כי באפשרותה לתקן את החלטותיה "ללא סיבה חריגה".

104. עמדת המשיבה באשר לסמכותה הכמעט בלתי מוגבלת לתיקון בדיעבד של החלטות מנהליות דינה להידחות. כפי שנקבע בערר 1269-22 **לבנות ועוד בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 04.09.2022), הסמכות לתיקון קביעת זכאות שמורה למקרים חריגים וזאת לאור הסתמכות העוסק על מתן המענקים וחלוף הזמן ממועד אישור המענקים ועד למתן החלטה לתיקון קביעת זכאות. המשיבה נמנעה מלהתייחס לנסיבות המצדיקות תיקון החלטה, לחלוף הזמן, האחריות לטעות, הפגיעה בעוררת ואי מתן זכות טיעון טרם מתן החלטה לתיקון קביעת זכאות. מטעונו המשיבה עולה שאין כל הבדל בנטל ההוכחה הנדרש בשלב של דחיית בקשה למענק או השגה לבין שלב של החלטה מאוחרת לתיקון קביעת זכאות. לעניין זה נכונים הדברים שנקבעו בעניין יורם ברק:

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

" ניכר כי המשיבה כלל לא הפעילה שיקול דעת בשאלה האם יש מקום לתקן את ההחלטה בתקופת הזכאות מאי-יוני 2020. בתקופות זכאות שבהן ניתנה החלטה סופית, לא ניתן לדון מחדש ו"להעלות אותן לבחינה", כאילו לא אירע דבר. מדובר בהחלטה סופית בדבר קבלת מענק, החלטה שהעוררת הייתה רשאית להסתמך עליה. החלטה על תיקון ההחלטה הקודמת מחייבת בחינה והפעלת שיקול דעת, והיא מותרת רק במקרים חריגים שבהם יש הצדקה לכך. התיקון איננו החלטה אגבית, שניתן להצדיק בדיעבד. כאמור, הליך התיקון מחייב את המשיבה לתת הזדמנות לעוסק להשמיע טענות וגם מהלך כזה לא ננקט בענייננו

... לא יכולה להיות מחלוקת על כך שהעוררת הייתה רשאית להסתמך על המענק, ובחלוף תקופה כה ארוכה – המשיבה צריכה להניח שהעוררת כבר עשתה שימוש בכספים אלו. דרישת השבת המענקים בחלוף תקופה כה ארוכה צריכה להיות מבוססת היטב, בראיות חד משמעיות וברורות, או בממצאים משמעותיים המטילים צד כבד על עצם הזכאות למענק. (פס' 46 ו-52 להחלטה- ההדגשות אינן במקור).

105. ההחלטות לתיקון קביעות זכאות התקבלו מבלי שהמשיבה פירטה את השיקולים הצריכים לעניין. עם דחיית הבקשה למענק לפי חוק האומיקרון המשיבה הוציאה עוד באותו היום שש החלטות לתיקון קביעות זכאות בהן הורתה לעוררת להשיב את כל המענקים ששולמו לה. המשיבה לא הציגה ראיות נוספות בשלב זה ואף לא פירטה מהו מקור הטעות שהביא אותה לתקן את החלטותיה. חמור מכך, למרות שההחלטות ניתנו בחלוף שנים לאחר תשלום המענקים, ההחלטות ניתנו בחופזה מבלי שהמשיבה נתנה הזדמנות לעוררת להציג את טיעוניה טרם מתן ההחלטות. אנו שותפים לעמדה כי הליך תיקון ההחלטה מחייב את המשיבה לתת הזדמנות לעוסק להשמיע טענותיו (ראה עניין צינורית ועניין יורם ברק הנ"ל).

106. המשיבה בתגובתה המשלימה מיום 25.7.23 העלתה השערות ותהיות לגבי ניסיונות ההתקשרות מול הלקוחות השונים. המשיבה טענה כי מדובר בגישושים בלבד, מבלי שהעוררת הציגה ראיות פוזיטיביות מהן ניתן ללמוד כי ניסיונות ההתקשרות הופסקו בעקבות משבר הקורונה. המדובר בטענה מקוממת אשר דינה להידחות. בשלב של תיקון קביעות זכאות אין זה ראוי לבסס את ההחלטות על סמך השערות או הנחות בלתי מבוססות. בשלב זה יש להצביע על ראיות מהותיות ומבוססות המצביעות על מקור הטעות אותה הרשות מבקשת לתקן. יתרה מכך, יש לדחות את התהיות וההשערות שהועלו בנסיבות בהן המשיבה לא אפשרה לעוררת להשמיע את טענותיה או להביא ראיות.

107. המשיבה תיקנה את זכאות העוררת למענקים על סמך ממצאים חלקיים ותוך התעלמות מכך שמדובר בעוררת העוסקת בפעילות רב תחומית, המשתנה מעת לעת, כשהעוררת אף הציגה ראיות ממשיות המעידות על ניסיונותיה להמשיך בפעילות בענפים שונים. השינוי בתחומי הפעילות לאורך השנים לא הביא לשינוי במגמת הצמיחה של העוררת. מהראיות שהובאו בפנינו עולה תמונה ברורה וחד משמעית כי העוררת פעלה לשינוי תחומי הפעילות וכניסה לענפים מחדשים בניסיון להגדיל את הכנסותיה כפי שאירע בפועל. כאמור, הירידה בהכנסות העוררת ברמה השנתית אירעה בתקופת משבר הקורונה בלבד. לאחר תקופה זו, הכנסות העוררת עלו בהתמדה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

108. טרם מתן ההחלטה לתיקון קביעת זכאות ואף במסגרת הליך ההשגה, המשיבה לא טרחה לפנות לעוררת על מנת לקבל את התייחסותה לפעילותה בתחומים נוספים במהלך תקופת הקורונה ולאחריה. המשיבה בחרה לקבל החלטה על סמך נתונים המעידים על ירידה בתחום ההובלות, נתונים שעמדו בפניה במסגרת אישור הבקשות למענקים.

109. החלטה לשינוי קביעת זכאות בחלוף מספר שנים לאחר אישור המענקים והעברתם לעוסק הינה החלטה חריגה ביותר. החלטה מעין זו יש לבסס על סמך תשתית ראייתית עובדתית מוצקה וזאת לנוכח הסתמכות העוסק על החלטת המשיבה כרשות מנהלית. במקרה זה השתכנענו שלא נערכה בדיקה יסודית לגבי ניסיונות ההתקשרות העוסק מול לקוחות אחרים בענף ההובלות ובענפים נוספים. המשיבה אף לא טרחה לפנות לאותם לקוחות פוטנציאליים על מנת לברר מדוע ניסיונות ההתקשרות לא צלחו. תחת זאת, המשיבה העלתה השערות כי מדובר בגישושים בלבד תוך העלאת הנחות שלמשבר הקורונה אין השפעה על ניסיונות התקשרות אלו. עיתוי הפנייה לתחומי הפעילות השונים בסמיכות למשבר הקורונה דווקא יכול היה להעיד על כך שניסיונות אלה לא צלחו בעקבות השפעת משבר הקורונה.

110. מבחינת נימוקי ההחלטות לתיקון קביעות זכאות ובהשגות אנו בדעה שלא היה יסוד לשלול את זכאות העוררת למענקים, קל וחומר שלא להורות על תיקון קביעת הזכאות בדיעבד. החלטות המשיבה התבססו על הירידה בתחום ההובלות בשנת 2019 וסיום ההתקשרות מול לקוח מרכזי. ספק אם יש בנימוקים שפורטו בהחלטות התיקון בכדי להפריך את חזקת הקשר הסיבתי. ראוי לציין כי הכנסות העוררת בתחום ההובלות, נתוני ניכוי מס הבלו, ומספר העובדים שהועסקו על ידה בכל תקופה ותקופה עמדו בפני המשיבה טרם אישור הבקשות למענקים. במקרה שבפנינו אין מדובר בטעות "אובייקטיבית" אלא לכל היותר ב"טעות" בשיקול הדעת, טעות אשר אינה מצדיקה תיקון ההחלטות (ראה עניין צינורית לעיל).

111. בערר 2809-22 אינץ' מדיה (2017) בע"מ נ' רשות המסים (פורסם בנבו, 07.02.2023) נקבע כי לא כל טעות מצדיקה תיקון של החלטת המשיבה. על מנת להצדיק את תיקון ההחלטה המשיבה נדרשת להשתכנע שאכן חלה טעות. במקרה שבו המענקים כבר שולמו במלואם לעוסק נטל ההוכחה שחלה טעות במענקים רובץ על המשיבה. לנוכח הזמן הרב שחלף הרי שהנטל הוא מוגבר (ערר 1271-23 גלב אסף - אנדי פרויקטים נ' רשות המסים (פורסם בנבו, 09.05.2023)). במקרה זה המשיבה לא הציגה ראיות מהם ניתן לקבוע באופן מובהק כי הירידה במחזור העסקאות לא נגרמה כתוצאה ממגפת הקורונה. ההפך מכך, דיווחי ESNA והראיות שהובאו על ידי העוררת תומכים בקיומו של קשר סיבתי.

112. לאור חלוף הזמן הממושך מאישור המענקים ועד לתיקון ההחלטות, הרי שהמשיבה לא עמדה בנטל הראייתי הנדרש להצדקת התיקון ובכלל, לשלילת זכאות העוררת למענקים. היעדר הצדקה לתיקון קביעות הזכאות במקרה זה מהווה נימוק עצמאי נוסף לקבלת העררים. קביעה זו מצטרפת למניין השיקולים שפורטו לעיל ואף מחזקת אותם.

התנהלותה החריגה של המשיבה בניסוח ההחלטות בהשגות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

113. בנוסף לשיקולים שפורטו לעיל המצדיקים קבלת העררים, מצאנו מקום להתייחס לניסוח ההחלטות בהשגות. ההחלטות בהשגות נוסחו בצורה פוגענית ומאיימת החורגת מהתנהלות תקינה מצד רשות שלטונית. המשיבה דחתה את השגות העוררת באופן הבא:

" בהשגתך הכוזבת והשקרית לא התייחס לענף הנוסף...
" בהשגתך הכוזבת והשקרית ייחסת את הירידה בהכנסות אל " העונתיות"...
" בבקשותיך הכוזבות למענקים ציינת בתיאור פעילות העסק..."
" בהשגתך הכוזבת הסתרת את העיסוק הנוסף..."
"... הירידה בהכנסות נובעת מהפסקת הפעילות בענף ההובלות/ קו החלוקה, ולא מעונתיות כפי שנטען בהשגתך השקרית"
" ב. הוחלט בשלב זה לא להטיל קנס גירעון במידה ומלוא המענקים והמקדמות שהועברו על סמך הצהרותיך הכוזבות יוחזרו בתוך 45 יום, הוחלט גם לא לנקוט בהליכים פליליים"

114. מעבר לניסוח המאיים והפוגעני שאינו ראוי, המשיבה לא הציגה ראיות כלשהן מהן ניתן ללמוד כי העוררת הציגה עובדות או טענות כוזבות ושקריות. נוסח ההחלטות בהשגות יש בו להלך אימים על העוררת אשר כל חטאה היה להגיש בקשות למענקים בהתאם להוראות החוק. למשיבה שמורה זכות לאשר את הבקשות או לדחותן אך אין הדבר מקנה לה סמכות להטיל דופי בציבור העוסקים באופן שרירותי ומבלי שקיימות ראיות לכך. לא צריך להפליג בדמיון לגבי ההרגשה של עוסק שמקבל החלטה המטילה דופי במעשיו תוך אמירות בוטות של מעשי כזב והעלאת טענות שקריות. יש להוסיף לכך את האיומים שאם לא ישיב כספים תוך פרק זמן קצר יוטלו עליו קנסות ואף ינקטו נגדו הליכים פליליים.

115. רק יום לפני הדיון, מצאה המשיבה להודיע בצורה רפה שהיא מתנצלת על הדברים שנכתבו בהחלטה בהשגה "ושאינם במהות הדיון". המשיבה הוסיפה שהיא העירה "לכותב ההחלטה על אמירות שכאלה ואין היא עומדת על הדברים הלא ראויים". יש להביע צער על כך שהתייחסות זו הובאה רק לפני הדיון. חרף אמירות בוטות אלו והמסרים המאיימים, המשיבה בחרה להתעלם מהן בכתב התשובה ועד למועד הדיון.

116. המדובר בהתנהלות פסולה שיש למגרה. עם כל הכבוד להערות המשיבה לכותב ההחלטות בהשגות, התנהלות זו עלולה להביא את ציבור העוסקים שלא לנקוט בהליכים משפטיים מחשש שיבולע להם אם ינקטו בהליכים אלה.

117. במסגרת ההחלטות בהשגות המשיבה אף שלחה מסר מאיים לעוררת שאם לא תשיב את המקדמות והמענקים בתוך תקופה קצובה יוטל עליה קנס גירעון ואף תשקול לנקוט נגדה בהליכים פליליים (סעיף ב' להחלטות בהשגות).

118. התנהלות זו עומדת בסתירה מוחלטת לכללי מנהל תקין. על המשיבה לקבל החלטתה בשאלה האם להטיל קנס גירעון על סמך תשתית ראייתית מבוססת ולא כתגובה לאי השבת מענקים

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

מצד העוסק או בחירתו לנקוט בהליכי ערר בהתאם להוראות החוק. מיותר לציין שאין מקום לשקול נקיטת הליכים פליליים רק בשל כוונתו של עוסק למצות את ההליכים המגיעים לו על פי חוק. נעיר כי הגורם שעומד מאחורי ההחלטות בהשגות לא התייצב לדיון והמשיבה לא הציגה בדל ראיה על כך שהעוררת נהגה בדרך כוזבת או שקרית בניסיון לקבל מענקים אשר אינה זכאית להם.

119. עם כל הכבוד לחזרת המשיבה מנוסח החלטה בהשגה, במקרים אלה הנזק נעשה וייתכן שאף אין להשיבו. במקרים בהם עוסקים מקבלים החלטות המטילות דופי במעשיהם ואיומים להטלת קנסות או הליכים פליליים, ייתכן והדבר הרתיע אותם מלנקוט בהליכים לשם קבלת המענקים להם הם זכאים על פי חוק. המדובר בהתנהלות חוזרת ונפסדת אשר מותבים של וועדות הערר נתקלו בה במספר הזדמנויות ולהלן מספר דוגמאות:

- בערר 1279-23 **סלינט טרפיק סלושנס בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 26.06.2023) קבענו כי ההחלטה בהשגה כוללת נוסח "מאיים" תוך פגיעה בזכות הפנייה לערכאות (פס' 63-37 להחלטה).
- בערר 1363-23 **דיגיטל ניוז ופרסום בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 28.05.2023) קבענו שפעם נוספת מצאנו שהמשיבה החליטה לכלול בהשגה "איום מרומז" כלפי עוסק, שאם ינקוט בהליכים נוספים יהיה בכך להביא לתיקון הזכאות למענקים אשר אושרו לו בעבר. בהחלטה זו הערנו שמדובר בהתנהלות חמורה אשר יש בה לפגוע בזכות הגישה לערכאות, וככל שהמשיבה סבורה שיש מקום להורות על תיקון החלטות למענקים קודמים, עליה לבצע זאת על סמך נימוקים ענייניים בלבד (פס' 44-45 להחלטה).
- בערר 1271-23 **גלב אסף - אנדי פרויקטים נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 09.05.2023) התייחסה הוועדה לנוסח ההחלטה בהשגה ולקביעה שההשגה היא "כוזבת" ללא כל ביסוס מתאים. גם במקרה זה הוועדה העירה שניסוח זה אינו במקומו מצד רשות מנהלית.
- בערר 1833/22 **אייל אריכא בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 20.02.2023) התייחסה הוועדה לקביעת המשיבה בדבר הטלת קנס גירעון ולנקיטת הליכים פליליים לפי סעיף 22. גם במקרה זה הוועדה קבעה שהעוררת לא פעלה בזדון או מתוך כוונה להטעות את המשיבה. ההפך מכך, במקרה זה הוועדה התרשמה שהעוררת ציינה מיוזמתה בכתב הערר כי בבקשת המענק לתקופה זו נפלה טעות וסכום המענק בהתאם לנתונים המדויקים נמוך מסכום המענק שהתבקש (פס' 41 להחלטה).
- בערר 1252/23 **יערה תקשורת בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 28.05.2023) נדונה החלטת המשיבה בהשגה לפי חוק האומיקרון. בהחלטה בהשגה נקבע:

"על אף הבקשה הכוזבת, הוחלט בשלב זה להסתפק בדחיית ההשגה. נוסף כי ירידה מאוד חדה בהכנסות העסק החלה ב 09/2019 - הרבה זמן לפני הקורונה

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ולא קשר לקורונה, דבר אשר יכול לגרום לדחיית כל המענקים אשר כבר אושרו בעבר!!!!!!

בתיק זה קבענו כי העוררת לא הגישה את הבקשה בניסיון לקבל מענק שהיא אינה זכאית לו, ולא מדובר בבקשה כוזבת או בבקשה שהוגשה בצורה רשלנית, כך שהיה ראוי להימנע מביטויים אלה. עוד נקבע, שככל שהמשיבה סברה כי העוררת אינה זכאית למענקים לתקופות זכאות קודמות, עליה לקבל החלטה על סמך נימוקים ענייניים בלבד.

- בערר 1054-23 מוסקט טיולי בוטיק בע"מ נ' רשות המסים (החלטה מיום 04.04.2023), התייחסה הוועדה להתנהלות חריגה זו, וקבעה דברים הנכונים גם למקרה שבפנינו:

"שאלת זכאותה של העוררת למענקים כמו גם אופן השימוש בסמכותה של המשיבה לתיקון החלטות סופיות אינה יכולה להיות תלויה או קשורה ברצונה של העוררת לעמוד על זכויותיה ולהביא את עניינה לבחינה בערכאות. על החלטת המשיבה לעמוד בכללי המנהל והמשפט הציבורי והיא צריכה להתבסס על נימוקים ענייניים בלבד.

מקום בו המשיבה מגיעה למסקנה כי נפלה טעות בהחלטות קודמות שקיבלה, מן הראוי שתבחן את שאלת תיקון אותן החלטות בהתאם לסמכותה ולמבחנים שנקבעו בפסיקה בעניין זה, במנותק מן השאלה אם העוררת משלימה עם החלטותיה או מבקשת לערור עליהן. על פניו, מדובר בהתנהלות בלתי ראויה וכזו החורגת מכללים בסיסיים של מנהל ציבורי תקין. התנסחות מעין זו, שבה מתרה המשיבה בפני העוררת שאם תבקש לעמוד על זכויותיה ולנקוט הליכים משפטיים, היא "תיענש" בדרך של תיקון החלטות סופיות שניתנו ושליטת מענקים ששולמו פרק זמן ניכר קודם לכן, אינה מתקבלת על הדעת. יתר על כן, התנהלות זו פוגעת בזכות הגישה לערכאות שהיא זכות יסוד חוקתית.

חמור מכך, מן האמור בתגובת העוררת לכתב התשובה וכן בתשובת ב"כ המשיבה לשאלת הוועדה בדיון, עולה כי המשיבה מימשה את "איומה", ולאחר הגשת העררים דגן על ידי העוררת, נתנה המשיבה החלטות מתקנות השוללות את הזכות למענקים ששולמו לגבי התקופות הקודמות.

מצאנו להעיר על התנהלותה זו של המשיבה, חרף העובדה שבסופו של יום הגיעו הצדדים לפשרה על בסיס הצעת הוועדה, וזאת לאור החומרה הלכאורית שאנו מוצאים בה. עוד אנו מורים כי החלטה זו תובא לידיעת מנהל רשות המסים לאור ההתנהלות המטרידה לכאורה העולה מן האמור לעיל."

120. גם במקרה זה לא ברור מדוע המשיבה בחרה לציין שהחליטה בשלב זה שלא להטיל קנס גירעון או לנקוט בהליכים פליליים וזאת כאשר לא הוצגו ראיות המעידות על רשלנות או ניסיון מצד העוררת לקבל במזיד מענקים שאינה זכאית להם. ככל שהמשיבה סברה שיש

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

להטיל על העוררת קנס גרעון הרי שהיה עליה לגבש תשתית ראייתית ולקבל החלטה מוסמכת על ידי המנהל. החלטת המנהל האם להטיל על עוסק קנס גרעון אינה אמורה להיות מושפעת מכך שהעוררת תשיב את המענקים בתוך 45 ימים.

121. המדובר בהליכים אשר כל תכליתם הוא מתן מענקים לציבור העוסקים שהיה שרוי בשעת משבר כלכלי קשה בעקבות משבר הקורונה. המדובר במשבר חסר תקדים וזאת כאשר ציבור העוסקים נזקק לכל סיוע על מנת לאפשר את שרידות עסקיהם. לא ייתכן שדווקא עוסקים אשר סבורים כי נפגעו מהחלטת המשיבה, יזכו לתגובה שכזו מצד רשויות המדינה.

122. ועדות הערר שבו וקבעו כי למרבה הצער התנהלות מעין זו חוזרת על עצמה במספר הזדמנויות וראוי שהמשיבה תערוך בדיקה ותפיק לקחים לבל מקרים מעין אלה ישובו בעתיד. נוכח הישנותם של מקרים אלה, ראוי שהמשיבה תבחן את כל המקרים בהם נשלחו לעוסקים החלטות בעלות מסרים מכפיישים/מאיימים אשר ייתכן ומנעו מציבור מהעוסקים למצות הליכים על פי דין. במקרים אלה ראוי שהמשיבה תשלח לעוסקים הודעה בה היא חוזרת מאמירות אלה ותדגיש לעוסקים את זכותם לפנות בהליכי השגה וערר תוך הבהרה שהחלטות להטלת קנסות גרעון או הליכים פליליים לא יושפעו בעקבות רצון העוסק למצות הליכים אלו.

סוף דבר

דין העררים להתקבל.

123. אנו מורים על ביטול ההחלטות לתיקון קביעות זכאות לחודשים מרץ-אפריל 2020, מאי-יוני 2020, יולי-אוגוסט 2020, ינואר-פברואר 2021, מרץ-אפריל 2021 ומאי-יוני 2021. בהתאם לכך, העוררת אינה נדרשת להשיב את כספי המענקים ששולמו לה עבור תקופות זכאות אלו.

124. אנו קובעים כי העוררת זכאית למענק לפי חוק האומיקרון בהתאם לנוסחה שנקבעה בחוק. במידה והמענק לא שולם במלואו, ההפרש ישולם לעוררת בתוך 30 ימים כשהוא נושא הפרשי הצמדה וריבית עד למועד התשלום בפועל.

125. בבחינת ההוצאות בהליך זה הבאנו בחשבון את התנהלות המשיבה בהליכי ההשגה, חוסר סבירות ההחלטות לתיקון קביעות זכאות, והמשאבים שהעוררת נאלצה להשקיע במסגרת עררים זה לשם הוכחת זכאותה למענקים. בנסיבות העניין, אנו קובעים כי המשיבה תישא בהוצאות העוררת בגין ערר זה בסך 10,000 ₪. סכום זה ישולם לעוררת בתוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן לסכום זה יתווספו הפרשי הצמדה וריבית עד למועד התשלום בפועל.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 60 יום.

ניתנה היום, י' חשון תשפ"ד, 25/10/2023, בהעדר הצדדים.

חגית יחיא ראאד, רו"ח
חבר הוועדה

ד"ר ערן בר, עו"ד
יו"ר הוועדה